

ПОБУДОВА ПЛАНУ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ОСОБЛИВОСТЕЙ КРАЇН, ЩО РОЗВИВАЮТЬСЯ

Чебаненко Д. І.

*аспірант кафедри економіки і міжнародних економічних відносин
факультету права, економіки та кібербезпеки
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Поступове зростання використання викопного палива, в наслідок розвитку глобальних продуктивних сил, з метою досягнення максимізації економічної вигоди, призвело до появи кліматичної кризи. Як результат, продовження подальшого використання вуглецевих джерел енергії або відмова від зменшення поточного рівня їх споживання, призведе до негативних економічних ефектів, як в рамках національних економік, так і в глобальному масштабі. Таким чином, посилення негативних екологічних та економічних ефектів в поєднанні з розвитком технологій на основі ВДЕ все більше спонукають країни світу для переоцінки внутрішніх енергетичних балансів, а саме їх залежність від використання традиційних паливно-енергетичних ресурсів.

Посилення обсягу використання відновлюваної енергетики спонукає до розгляду таких питань, як встановлення ролі ВДЕ в енергосистемах, виявлення їх економічного змісту і значення для процесу забезпечення економічної безпеки країн і регіонів.

У той же час, країни, що розвиваються, переживають період поступового збільшення рівня індустріалізації своєї економіки, що призводить до потреби збільшення зростаючих обсягів споживання енергії викликаних необхідністю збереження стабільного зростання національного виробництва. Що, в свою чергу, суперечить глобальній політиці подолання кліматичної кризи шляхом кооперації заходів спрямованих на зменшення викидів парникових газів за допомогою скорочення використання вуглеводнів в енергетичних цілях.

Здійснювана таким чином політика зменшення викиду парникових газів призводить до того, що країни які розвиваються, вимушено стикаються з проблемою вибору між продовженням стабільного розвитку за рахунок задоволення зростаючих енергетичних потреб шляхом перевіреного використання наявних в їх розпорядженні технологій отримання енергії на основі викопних джерел. Або скоротити виробництво енергії з традиційних джерел, що веде до збільшення цін на енергію і тим самим до уповільнення економічного зростання країни. Різниця в обсязі капіталу, розвинених країн та країн, що розвиваються,

доступного для використання з метою зниження негативних кліматичних наслідків, а також направлено на безпосередню боротьбу зі зміною клімату призводить до нерівномірної інтенсивності зазначених негативних ефектів [1].

Такий стан речей, призводить до формування потреби в розробці стратегії зменшення викидів парникових газів котра дозволяє продовжити задовольняти зростаючий попит на енергію. Поєднання даних потреб відображено в створеній стратегії економіко-енергетичного розвитку країн на основі отримання переважної кількості енергії з відновлюваних джерел, з подальшим переходом на повну відмову від використання об'єктів традиційної енергетики.

Здійснення подібної стратегії енергетичного переходу, вимагає проведення попередніх досліджень спрямованих не тільки на оцінку доступних для використання в цілях енерговиробництва відновлюваних ресурсів окремо взятих країн, з наступною побудовою на їх основі потенційно можливих обсягів виробництва, а й на розробку плану гармонійного заміщення застосування традиційних паливно-енергетичних ресурсів.

Важливість розробки енергетичної стратегії побудованої на проведенні гармонійного заміщення традиційних паливно-енергетичних ресурсів відновлюваними, на відміну від планів орієнтованих на результат досягнення фіксованого відсотка споживання або вироблення енергії на основі відновлюваних джерел, полягає в потребі збереження стабільності пропозиції енергоресурсів, зокрема, підтримки безперервного виробництва і постачання електроенергії з метою початкового запобігання зростання цін [2].

Питання збереження стабільності економічного зростання країн, що розвиваються під час періоду трансформації енергетичного сектора економіки полягає в безпосередньому зв'язку даного зростання з рівнем енергоємності виробництва і безпосередньо енергоефективності. Дані щодо ВВП і енергоємності виробництва показують, що значні коливання ВВП, зокрема його падіння, призводять до подальшого зниження рівня поліпшення енергоефективності виробництва в майбутньому. При цьому спостерігається період затримки між зменшенням ВВП і відповідного цьому процесу падіння енергоефективності, таким чином, економічні коливання викликані вступом в період енергетичної трансформації країни являють собою особливу проблему [3].

В результаті, при спробі проведення процесу енергетичного переходу країни за відсутнього детального плану гармонійної трансформації ми зустрічаємося з проблемою не тільки нанесення безпосереднього економічного збитку і гальмування рівня розвитку економіки, а й додаткового зниження темпів проведення самої трансформації.

Викликана передбачувана економічна рецесія, не дивлячись на, те, що в своїй суті починається через недостатню пропозицію на енергію, а отже на відміну від звичайної рецесії не пов'язаною з енергетичними причинами повинна виступати в ролі стимулятора для проведення заходів спрямованих на підвищення рівня енергоефективності також призводить до зменшення очікуваних рівнів даного показника і підвищенню рівня енергоємності виробництва в порівнянні з періодом економічної стабільності.

Головним чином, зниження очікуваних рівнів енергоефективності, в даному випадку, буде викликано зменшенням доходів підприємств і домогосподарств. За сумісництвом зі зростаючою невизначеністю щодо отримання даних доходів призводить до зменшення доступних фондів на необхідне інвестування в підвищення енергоефективності. Особливо ця ситуація погіршується при розгляді країн, що розвиваються котрі володіють значно меншими рівнями початкового інвестування в проекти з підвищення енергоефективності в порівнянні з розвиненими країнами.

З огляду на масштаб, витрати і тимчасові рамки, необхідні для проведення детальних досліджень національних економік на предмет встановлення потенційно частки виробництва відновлюваної енергетики котру можливо досягнути при використанні доступних природних, фінансових, інфраструктурних, людських ресурсів, можливо, прийти до висновків про важливість розробки методів здійснення попереднього аналізу країн з метою виявлення шляху гармонійного переходу. Даний аналіз повинен сприяти значному скороченню часу розробки первинних планів переходу і дозволяти визначати пріоритетні напрямки здійснення енергетичної трансформації. Таким чином, дозволяючи мінімізувати економічні збитки, викликані як кліматичною кризою, так і скороченням обсягів споживання енергії на основі вуглеводнів.

В процесі розробки методу попереднього аналізу пропонується спиратися на наступні показники котрі характеризують стан країни напередодні вступу в фазу енергетичної трансформації економіки. При орієнтації на початок або розширення вироблення енергії на основі відновлюваних джерел першочерговим предметом аналізу виступають: розгляд стану доступних національних відновлюваних джерел енергії – визначення ступеню поширеності на території, стабільності генерації енергії; аналіз енергомереж – виявлення ступеню зносу обладнання, децентралізації, сумісності підключення до мережі енергії з відновлюваних джерел, зв'язаність з міжнародними енергомережами; розгляд соціально-економічного впливу; визначення рівню екологічних збитків; розрахунок часу окупності проекту; розгляд способів виведення з експлуатації або переорієнтації об'єктів традиційної енергетики.

Література:

1. Climate change impacts on Developing Countries – EU Accountability // Policy Department. Economic and Scientific Policy URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2007/393511/IPOL-ENVI_ET\(2007\)393511_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2007/393511/IPOL-ENVI_ET(2007)393511_EN.pdf) (дата звернення 12.08.2021).

2. Mapping Renewable Energy Pathways towards 2020 // European Renewable Energy Council URL: http://www.eufores.org/fileadmin/eufores/Projects/REPAP_2020/EREC-roadmap-V4.pdf (дата звернення 11.08.2021).

3. Energy Efficiency 2020 // International Energy Agency URL: https://iea.blob.core.windows.net/assets/59268647-0b70-4e7b-9f78-269e5ee93f26/Energy_Efficiency_2020.pdf (дата звернення 12.08.2021).